

Warsztaty dla studentów IFA, zorganizowane we współpracy ze Stowarzyszeniem Tłumaczy Literatury, 12-13 kwietnia 2025

Tematy i opis proponowanych sesji warsztatowych:

1) Warsztaty przekładowe: Co może zrobić tłumacz, gdy nie wiadomo, kto kryje się za angielskim *you* w sztuce teatralnej

Prowadzący: Jacek Kaduczak

Sobota, 12.04.2025, godz. 9:30 – 11:00, IFA Kuźnicza 22, Wrocław

Warsztat poświęcony będzie temu, jak w praktyce tłumacze mogą radzić sobie z neutralnością płciową angielskiego – przy czym motywem przewodnim będą tu nie kwestie polityczne i język neutralny płciowo (choć omówimy także przykłady takich rozwiązań), a raczej sytuacje, gdy słynne *you* tłumaczone może być na język polski na wiele sposobów albo o przypadki, gdy założeniem autora jest, że celowo nie od razu ujawniamy płeć danej osoby. Tu za przykłady posłużą nam teksty teatralne, które często powstają bez podziału na role. Omówimy praktyczne rozwiązania możliwe do zastosowania w przekładzie, gdyż w angielskim łatwiej jest napisać coś, co może powiedzieć i mężczyzna, i kobieta, a jeśli w polskim przekładzie chcemy zostawić reżyserowi taką możliwość, musimy się więcej napracować. Przekłady będą oparte na praktycznych doświadczeniach prowadzącego, który przedstawi zarówno aspekty pracy nad tekstem tłumaczenia, jak i późniejszej współpracy dramaturgicznej z użytkownikami tekstów sztuk teatralnych.

2) Warsztaty przekładowe: Przeprowadzka w języku – o doświadczeniu migracji w przekładzie (wokół *Language* Xiaolu Guo).

Prowadząca: Joanna Sobesto

Sobota, 12.04.2025, godz. 11:30- 13:00, IFA Kuźnicza 22, Wrocław

W ramach warsztatów porozmawiamy o wyzwaniach stojących przed tłumaczką/tłumaczem w przypadku tekstów literackich, które zostały napisane językiem „niepoprawnym”, niestandardowym, zawierającym błędy gramatyczne i niezręczności. Punktem wyjścia będzie anglojęzyczna publikacja *Language* z 2007 roku autorki z Pekinu, Xiaolu Guo. Guo przeprowadziła się z Chin do Anglii i właśnie to doświadczenie opisuje niedoskonałą angielszczyzną w *Language*. Podczas warsztatów zarysujemy problematykę książki, spróbujemy zdefiniować styl autorki.

Szczegółowo przyjrzymy się trzem rozdziałom, w których opisuje proces podróży z Pekinu do Londynu, lęk przed życiową zmianą, procedurę imigracyjną oraz konfrontację z odmienną kulturą podczas próby zamówienia jedzenia w restauracji. Uczestniczki i uczestnicy warsztatów przygotowują własne przekłady fragmentów, które następnie omówimy ze szczególnym uwzględnieniem miejsc, które stanowiły trudność. Porozmawiamy o strategiach przekładowych, o specyfice języka literackiego, o kontekście kulturowym i decyzjach, które podczas przekładu należy podjąć. Warsztaty podsumuje dyskusja na temat odpowiedzialności tłumaczy i tłumaczek wobec autorów i autorek pochodzących z mniejszości.

3) Warsztaty przekładowe: Jak nie tłumaczyć tekstów historycznych

Prowadzący: Jerzy Giebułtowski

Sobota, 12.04.2025, godz. 14:00-15:30, IFA Kuźnicza 22, Wrocław

Na przykładzie tekstów z historii najnowszej i współpracy z Centrum Badań nad Zagładą Żydów, Instytutem Yad Vashem, The Wilson Center, University of Michigan, Muzeum Historii Polski omówimy pułapki związane z tłumaczeniem książek o tematyce historycznej, zakres odpowiedzialności osób tłumaczących, niezbędne kompetencje i zasoby dostępne dla osób podejmujących takie wyzwania przekładowe.

4) Warsztaty przekładowe: Anioł stróż czy anioł zagłady? Kim dla tłumacza literackiego jest redaktor? A korektor? I czy mityczny adiustator istnieje naprawdę?

Prowadzący: Łukasz Witczak

Sobota, 12.04.2025, godz. 16:00-17:30, IFA Kuźnicza 22, Wrocław

Kim dla tłumacza literackiego jest redaktor? A korektor? I czy mityczny adiustator istnieje naprawdę? Podczas warsztatów omówimy kwestie współpracy na linii tłumacz-redaktor-korektor, bowiem to w tym trójkącie wykuwa się ostateczny kształt każdego przekładu. Jak zwykle wygląda układ sił, czego tłumacz może się spodziewać, czego ma prawo oczekiwać? Zajrzemy też do plików z naniesioną redakcją i/lub korektą i omówimy wybrane propozycje zmian.

5) Warsztaty przekładowe: Dlaczego Anne nie Ania? Sekretne życie tekstu w przekładzie

Prowadząca: Anna Bańkowska

Niedziela, 13.04.2025, godz.10.00-11.30 IFA Kuźnicza 22, Wrocław (połączenie z prowadzącą na ZOOM)

W odróżnieniu od oryginału, tłumaczenie dzieła literackiego na kolejne języki podlega interesującym przemianom, zachodzącym wraz z biegiem czasu. Z jakiego powodu przekłady literackie się „odświeża”? Do czego zobowiązuje „tradycja” ustanowiona przez wcześniejsze przekłady danego dzieła. Czym kieruje się tłumaczka, oferując czytelnikom nowy językowy obraz świata ich ulubionej powieści (i całego cyklu). Studentki i studenci IFA będą mieli porozmawiać z autorką najnowszego przekładu cyklu o Anne, autorstwa Lucy Maud Montgomery, która opowie także o dawnych (i być może wartych naśladowania) praktykach korektorskich i redaktorskich.

6) Tłumaczeniowe BHP - jak rozmawiać z wydawcami, zadbać o właściwe zapisy w umowie, prawa autorskie, licencje i czy AI odbierze nam pracę

Prowadząca: Małgorzata Słabicka-Turpeinen

Niedziela, 13.04.2025, godz. 12.00-13.30, IFA Kuźnicza 22, Wrocław

Co warto wiedzieć o rynku tłumaczeń w Polsce i zagranicą, zanim przystąpimy do negocjacji umowy na przekład z wydawcą? Jakie przepisy muszą znaleźć się w umowie, a o jakie ustalenia warto zadbać myśląc o swojej karierze długofalowo? Czym jest licencja na wykorzystanie przekładu i na czym polegają prawa autorskie osoby tłumaczącej? Gdzie szukać odpowiedzi na nurtujące nas pytania o sytuację na rynku wydawniczym i czy sztuczna inteligencja odbierze tłumaczkom i tłumaczom literatury pracę? Podczas warsztatu omówimy te kwestie, będzie także okazja porozmawiać o kształtowaniu kariery zawodowej w tłumaczeniach literackich.

7) Warsztaty przekładowe: Wielogłos, tropienie cytatów i twórcze ryzyko w przekładzie literackim

Prowadząca: Katarzyna Byłów

Niedziela, 13.04.2025, godz. 14.00-15.30, IFA Kuźnicza 22, Wrocław

Podczas warsztatów przybliżających specyfikę przekładu literackiego z języka angielskiego na język polski będziemy pracować z fragmentami książek *Out of Time* Lynne Segal, *Pity the Beast* Robin

McLean, oraz *Treacle Walker* Alana Garnera, ilustrującymi konkretne wyzwania, z jakimi mierzą się tłumaczki i tłumacze literatury, a także nasi sojusznicy – osoby redagujące tekst i dokonujące jego korekty. Podczas warsztatów, pracując na „żywym tekście”, skupimy się na następujących zagadnieniach: przekład w przekładzie; wielogłos w przekładzie literackim, wymagający częstych zmian stylu, rejestru, a nawet zmian stylizacji historycznej; muzyczność przekładu – gdy w powieści zaszyty jest wiersz lub piosenka; radykalne spolszczenie i idiosynkrazje postaci – gdy pojawia się konieczność podejmowania twórczego ryzyka w przekładzie.